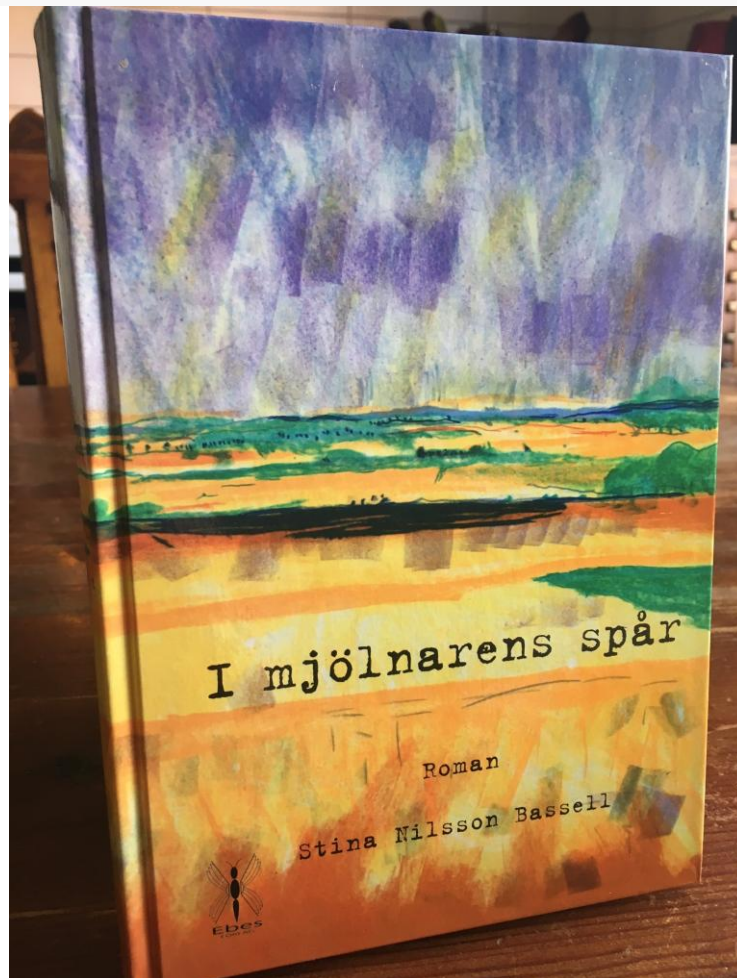

Kultursidan.nu - Recension

Otäckt kvinnoförtryck i mjölnarens spår (recension)
26 juli 2015 | MÖT LITTERATUREN, Norrköping

I mjölnarens spår

Hur kunde så många se på utan att ingripa?

När jag läst ut Stina Nilsson Bassells roman *I mjölnarens spår* kom Martin Luther Kings ord till mig: ”Den stora tragedin är inte de ondas brutalitet utan de goda människornas tystnad.” Fast jag skulle vilja lägga till ett citationstecken kring ”de goda människorna”, både i Kings citat och i romanen. Kan man vara god samtidigt som man bevittnar ondska utan att ingripa? Har man legitimitet när man säger att man inte vill bli inblandad?

I mjölnarens spår är en långsam roman. Jag får en känsla av inre monolog när jag läser den, fast det finns en berättarröst. Boken växlar mellan tre tidpunkter. Vid en tidpunkt är huvudpersonen Emma ung och förälskad i Alfred. Hon bor med sin familj och är mycket lycklig.

Vid den andra tidpunkten har hon just blivit bortgift med den dubbelt så gamla storbonden Niklas Nilsson och deras son föds och växer upp. Vid den tredje tidpunkten har Emma blivit gammal och bor kvar med sin sinnesförvirrade son i huset på gården. Storbonden är nu död.

Ungdomens lycka kontrasteras mot den vidriga tillvaro Emma får som bortgift med en ondskefull man och senare mot tillvaron med den onda och sinnesförvirrade sonen.

Greppet är bra och skildringen av mannens metoder för att bryta ner Emma är intressant men jag tycker att boken skulle vinna på att korta ner första halvan något.

Skildringen av lycka kontra olycka känns till slut som en upprepning.

I andra halvan av boken dyker element upp som bryter mönstret av hopp mellan lycka och olycka. Vi läsare får en del förklaringar till hur det kunnat bli så olyckligt som det blivit.

Gamla olästa brev dyker upp och i bokens långsamma tempo känns detta som friska fläktar, en form av action. Mot slutet får både vi och Emma träffa en gammal dam vid namn Elsa.

Hon är den enda person som handlingskraftigt griper in för att hjälpa Emma. Därefter tar historien en helt ny vändning.

Stina Nilsson Bassell är poet, sagoberätterska och romanförfattare.

Stina Nilsson Bassell är poet, sagoberätterska och romanförfattare. Det märks i romanen. Författaren har hittills haft ett mycket personligt språk i sina tidigare romaner med många ofullständiga meningar. En del störs av det, andra vänjer sig och upplever det personliga i språket.

I den här romanen, som är mycket längre än de tidigare romanerna har varit, finns det personliga språket där men det är något dämpat vad gäller egensinnighet med grammatik och meningsbyggnad. Det är fortfarande mycket poetiskt och fantasifullt och – bara ibland – inkorrekt. Den konstnärliga friheten bjuder på det.

Även huvudpersonen i boken är en stor sagoberätterska och här kommer ljuset i romanen fram. Fantasin och poesin finns både hos Emma och hos författaren. Där finns livskraften och när Emma bryts ner och förlorar sin skaparkraft finns den fortfarande kvar i språket hos Stina Nilsson Bassell.

Som en tvillingsyster tvinnar författaren kraft, poesi och fantasi i orden. Därmed låter hon oss ana att under allt elände glimmar glöden fortfarande hos Emma. Hennes tankar har fantasi och poesi, till exempel när hon filosoferar över tidens gång: ”Å, gode tid, det är som om ingen tid har gått, men tänker hon och suckar, det har det. Det har gått skägg och mustasch. Och mer mage, ja förresten mer kropp överhuvudtaget.”

Det kvinnoförtryck som Stina Nilsson Bassell tar upp i sin roman känns angeläget. Handlingen i boken utspelar sig mellan 1895 och 1936. Det är inte så länge sedan. Kunde det verkligen gå till så som i boken? Kunde verkligen så många se på utan att ingripa? Händer liknande tragedier i dag? Vem vill jag vara; modiga och varma Elsa som reagerar och hjälper eller någon av Emmas grannar som gärna för elakt skvaller vidare men låter det skeva vara skevt?

Text: Carina Johansson

Foto: Robert Svensson

Foto Bok Privat